

229. PUSZEWSKI Wacław (inne imiona Władysław), s. Jana,
ur. 30 kwietnia 1894 w Pelsztynie. kierownik Publicznej Szkoły
Powszechnej w Gójsku, pow. sierpecki, woj. warszawskie.

Aresztowany prewencyjnie w dniu 06-04-1940 r. w
ramach akcji wymierzonej przeciwko inteligencji polskiej.
Osadzony w obozie przejściowym w Działdowie
(Durchgangslager Soldau). 19-04-1940 r. zostaje przeniesiony
do KL Dachau gdzie otrzymał numer więźnia 4162. 25-05-1940
r. zostaje przeniesiony do KL Mauthausen, gdzie zmarł 20-11-
1941 r.

Wacław PUSZEWSKI

Źródło: Forum Stowarzyszenia Tradycja,
Cmentarz katolicki - Gójsk (pow. sierpecki)
autor: Majsterek 07-01-2019
<http://forum.tradycja.pl>

Nota biograficzna sporządzona na podstawie danych
pozyskanych z następujących źródeł:

1.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
2	Puszewski	Wenzel		1894-06-30	Folszyn			1941-03-27

Dane osobowe ¹

Nazwisko: **Puszewski**, imię: **Wenzel**, płeć: **mężczyzna**, data urodzenia: **1894-06-30**, miejsce urodzenia: **Folszyn**, data śmierci: **1941-03-27**

Informacje o prześladowaniach:

uwięzienie

zginął, rodzaj uwięzienia: **obóz koncentracyjny**, miejsce osadzenia: **Mauthausen**, data śmierci: **1941-03-27**

Źródło: KZ-Gedenkstätte Mauthausen

2.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
3	Puszewski	Władysław						

Dane osobowe ²

Nazwisko: **Puszewski**, imię: **Władysław**

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, osoba wyszukiwana **Puszewski**, L.p. 2 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

² Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, osoba wyszukiwana **Puszewski**, L.p. 3 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

Informacje o prześladowaniach

Uwięzienie, **zginął**, rodzaj uwięzienia: **obóz koncentracyjny**

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE: **kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Gójsku, pow. sierpecki, woj. warszawskie. Aresztowany przez policję niemiecką, osadzony w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen i tam zamordowany.**

Źródło: Walczak Marian, Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej, Warszawa 1995

3.

Na podstawie inwentarza publicznego Instytutu Pamięci Narodowej zawierającego krótką notatkę z akt dochodzeniowo śledczych czytamy ³:

Akten der Geheimen Staatspolizei. Staatspolizei(leit)stelle Zichenau über Puszewski Wenzel, geb. 30.6.94 [Akta w sprawie: Wacław Puszewski, imię ojca: Jan, ur. 30-06-1894 r.; nauczyciel aresztowany przewencyjnie w ramach akcji wymierzonej przeciwko inteligencji polskiej]

INWENTARZ
ARCHIWALNY IPN

IPN GK 629/5083

AKTOWÓRCA

Zespół/Zbiór:

[Tajna Policja Państwowa. Oddział w Ciechanowie/Płocku 1939-1945](#)

Seria:

[Akta spraw dochodzeniowo-śledczych](#)

INFORMACJE IDENTYFIKUJĄCE

Sygnatura IPN: IPN GK 629/5083

Dawna sygnatura: 521/5083, 148/5083

OPIS ZAWARTOŚCI

Tytuł:

Akten der Geheimen Staatspolizei. Staatspolizei(leit)stelle Zichenau über Puszewski Wenzel, geb. 30.6.94 [Akta w sprawie: Wacław Puszewski, imię ojca: Jan, ur. 30-06-1894 r.; nauczyciel aresztowany przewencyjnie w ramach akcji wymierzonej przeciwko inteligencji polskiej]

DATY WYTWORZENIA DOKUMENTÓW

Data początkowa: 1940

Data końcowa: 1941

OPIS ZEWNĘTRZNY

Forma fizyczna: Dokumentacja aktowa

Liczba tomów: 1

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

Nazwa archiwum:

[Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie](#)

4. Z dokumentów odnalezionych w zasobach cyfrowych Arolsen Archives ⁴ wiemy, że przybył do obozu koncentracyjnego KL Dachau w dniu 19 kwietnia 1940 roku

³ Bezpośredni link do dokumentu: <https://inwentarz.ipn.gov.pl/print/pdf/node/5257860>

⁴ Arolsen Archiwum to Międzynarodowe Centrum Badań Prześladowań Nazistowskich i jednocześnie największe archiwum dokumentów dotyczących ofiar i Ocalałych. Zbiory zawierają informacje o 17,5 mln osób i są wpisane na

Skany dokumentów obozu koncentracyjnego KL Dachau ⁵.

Last... 	Firs... 	Maid... 	Plac... 	Date... 	Pris...
PUSZEWSKI	WENZEL		Felctyn	09/30/1894	

Wykaz przybyłych więźniów do KL Dachau
data utworzenia dokumentu 1940-04-04 - 1940-05-06

Gef.Nr	Zug.Dat.	Name, Vorname	Art.	Geb.Kug.	Geb. Ort	Religion	Staatsangeh.	Beruf	Wohnort u. Strafe
V4161	09.10.1894	Becker, Johann	1	1894	Bergkamen				
V4162	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4163	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4164	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4165	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4166	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4167	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4168	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4169	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4170	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4171	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4172	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4173	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4174	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4175	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4176	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4177	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4178	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4179	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4180	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4181	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4182	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4183	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4184	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4185	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4186	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4187	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4188	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4189	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4190	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4191	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4192	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4193	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4194	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4195	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4196	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4197	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4198	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4199	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				
V4200	09.10.1894	Beckmann, Franz	1	1894	Bergkamen				

DocID: 130430089

Gef.Nr	Zug.Dat.	Name, Vorname	Art.	Geb.Kug.	Geb. Ort
V4162	09.10.1894	Puszeowski, Wenzel	1	30.6.94	Felctyn

Religion	Staatsangeh.	Beruf	Wohnort u. Strafe
		Lehrer	Gojske

listę dziedzictwa UNESCO „Pamięć Świata”. Przez wiele lat głównym zadaniem Arolsen Archives, instytucji, założonej w 1948 roku przez aliantów pod nazwą International Tracing Service (Międzynarodowa Służba Poszukiwań), było poszukiwanie i dokumentowanie losów ofiar prześladowań nazistowskich.

⁵ Dokumenty odnalezione w zasobach cyfrowych Arolsen Archives <https://arolsen-archives.org/pl/>. Osoba poszukiwana: Puszewski, Bezpośredni link do dokumentów: <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/person/130430089?s=Puszewski&t=532942&p=0>

5.

Skany dokumentów obozu koncentracyjnego KL Dachau ⁶.

Last... ▾ ↑	Firs... ▾	Maid... ▾	Plac... ▾	Date... ▾	Pris... ▾
PUSZEWSKI	Wactaw			06/30/1894	4162

<i>Puszenski</i>	<i>4162</i>	<i>Sch. 181</i>
<i>Wactaw</i>		<i>30.6.94</i>
<i>Lehrer</i>	<i>Felctyn.</i>	
<i>19. April 1940</i>	<i>Gójsk.</i>	
<i>25. Mai 1940</i>	<i>l. OK. Kath. Pol.</i>	
<i>M. G.</i>		

DocID: 10731991 (Wactaw PUSZEWSKI)

⁶ Dokumenty odnalezione w zasobach cyfrowych Arolsen Archives <https://arolsen-archives.org/pl/>. Osoba poszukiwana: Puszewski, Bezpośredni link do dokumentów: <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/person/10731991?s=Puszewski&t=2114558&p=0>

6.

Na podstawie bazy danych osadzonych w obozie koncentracyjnym KL Dachau ⁷, wiemy, że do obozu przybył w dniu 19 kwietnia 1940 r. Na podstawie dyspozycji z 25 maja 1940 roku został skierowany do obozu koncentracyjnego KL Mauthausen-Gusen.

Last Name	First Name	Title	Birth Date	Birth Place
73820 PUSZEWSKI	Waclaw		Jun 30 1894	Pelsztyn

Residence (Town)	Residence (Street)
Sojsk	details

[detalis](#)

		Wolne tłumaczenie
Last Name:	PUSZEWSKI	Nazwisko: PUSZEWSKI
First Name:	Waclaw	Imię: Waclaw
Title:		Tytuł:
Birth Day:	30	Dzień narodzin: 30
Birth Month:	Jun	Miesiąc urodzenia: Jun
Birth Year:	1894	Rok urodzenia: 1894
Birth Place:	Pelsztyn	Miejsce urodzenia: Pelsztyn
Came From:		Pochodzi z:
Residence (town):	Sojsk	Rezydencja (miasto): Sojsk
Residence (street):		Rezydencja (ulica):
Prisoner Number:	4162	Liczba więźniów: Numer obozowy: 4162
Date of Arrival:	zug. 19 Apr 1940	Data przyjazdu: zug. 19 kwietnia 1940 r
Disposition:	25 May 1940 n. M. G.	Dyspozycja: 25 maja 1940 r. M. G.
Disposition (translated):	25 May 1940	Dyspozycja (przetłumaczona): 25 maja 1940 r
Category:	Sch. P.	Kategoria: Sch. P.
Category (translated):	prisoner Polish	Kategoria (przetłumaczona): więzień polski
ID:	160424	ID: 160424
Page:	4736/Ho.	Strona: 4736 / Ho.
Disk:	4	Dysk: 4
Frame:	12	Rama: 12
Comment:		Komentarz:

⁷ Dane pochodzą z bazy danych osadzonych w obozie koncentracyjnym Dachau. Liczba porządkowa wykazu 73820, bezpośredni link do strony z wykazem: <https://stevemorse.org/dachau/dachau.php?=&offset=73772>

7.

Bardzo cenne informacje zawierają wspomnienia nauczyciela z Gójska, Stanisława Szatkowskiego⁸, który tak relacjonuje:

*W kwietniu 1940 roku zostałem po raz drugi aresztowany i przetransportowany do Mauthausen, razem z kolegami **Puszeewskim**, Krępeciem i wielu innymi. (...).*

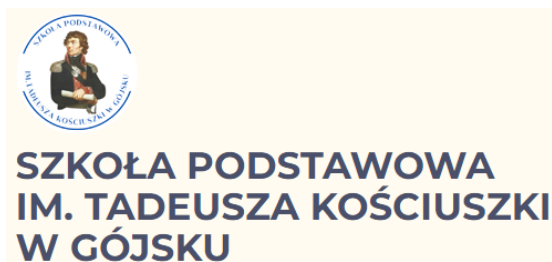
Dalej Stanisław Szatkowski w rękopisie sporządzonym w Gójsku w dniu 12 grudnia 1945 r., udostępnionym przez Janusza Szatkowskiego, syna autora wspomnień pisze: „**W czasie „branki” w kwietniu 1940 roku już był transportowany do Mauthausen razem z kierownikiem szkoły w Gójsku **Wacławem Puszeewskim**, który tam zginął**”⁹.

25 lipca 1944r. był dniem wielkiej żałoby. Setki naszych kolegów zostało razem z esesmanami pogrzebanych w bunkrach-schronach. Lager "Linz I" został całkowicie zniesiony z powierzchni, gdyż był pobudowany na terenie fabrycznym (Stahlbau - fabryka czołgów) i obstawiony artykułami palnymi. Resztki niedobitków z tego obozu przybyły do nas, a między nimi kolega Miąskiewicz z pow. plockiego. Był on u nas, poza paroma Niemcami i Czechami, najstarszym "Schut zhaflingiem" z Mauthausen. Miał on numer 349, dożył wolności. **On opowiadał mi o śmierci św. p. Wacława Puszeewskiego, (...) Puszeewski (nauczyciel z Gójska) zginął na skutek wycieńczenia i głodu, a razem z nim Jan Krępec z Podlesia i wielu innych.**

8.

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Gójsku, na swojej stronie internetowej w dziale

„Odrobina historii ...”
pisze¹⁰

Symboliczny grób Wacława PUSZEWSKIEGO
Cmentarz Rzymsko Katolicki w Gójsku
Źródło: Forum Stowarzyszenia Tradycja
Cmentarz katolicki - Gójsk (pow. sierpecki)
autor: Majsterek 07-01-2019
<http://forum.tradycja.pl>

W bardzo trudnych warunkach lokalowych i materialnych szkoła podstawowa rozpoczęła działalność 1 września 1945 roku. Szkoły nie ominęły również problemy kadrowe, bowiem okupant hitlerowski bestialsko przerzedził szeregi przedwojennych nauczycieli z Gójska. W obozie koncentracyjnym w Dachau został zamordowany kierownik szkoły, Wacław Puszeewski.

9.

Urząd Gminy w Szczutowie, na swojej stronie internetowej prezentuje następującą informację¹¹:

Grobem przedwojennego kierownika Szkoły w Gójsku Wacława Puszeewskiego, zamordowanego w Dachau opiekuje się miejscowa 7 Drużyna Harcerska.

⁸ Stanisław Szatkowski, Moja droga krzyżowa, http://www.sierpc.com.pl/czytelnia/szatkowski/droga_krzyzowa.html [Dostęp 2024-01-20]

⁹ Szatkowski Janusz, Okupacyjna droga mojego ojca Stanisława Szatkowskiego, Notatki Płockie 1999r. 44/2-179, s. 37. Strona internetowa http://mazowsze.hist.pl/40/Notatki_Plockie/835/1999/1309/2_179/31601/ [Dostęp 2019-11-09]

¹⁰ <https://spgojsk.szkołnastrona.pl/index.php?c=page&id=22> [Dostęp 2024-01-20]

¹¹ http://www.eszczutowo.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=25 [Dostęp 2024-01-20]

10.

Z dokumentów odnalezionych w zasobach cyfrowych Arolsen Archives¹²

Last... ↑	Firs... ↓	Maid... ↓	Plac... ↓	Date... ↓	Pris... ↓
PUSZEWSKI	WENZEL		Felcyn	06/30/1894	

Nr. 864 074 C

Wien, den 27. März 1941

Der Leibarzt Wenzel Puszewski

wohnhaft in Gajek, Kreis Gyngs

ist am 27. März 1941 um 15 Uhr 45 Minuten

in Wien, Marburg verstorben.

Der Verstorbene war geboren am 30. Juni 1894

in Felcyn, Kreis Gyngs

(Standesamt Nr.)

Vater: Johann Puszewski

Mutter: Juliane Johanne Hojowski

Der Verstorbene war — nicht — verheiratet

Eingetragen auf mündliche — schriftliche — Anzeige des Leibarztes

Glofer, H. Mann

Der Anzeigende ist unbekannt

Vorgelesen, genehmigt und unterschrieben

August Glofer

Der Standesbeamte

in Amtsbefugung Maria Richter

Todesursache: Lungenerkrankung

Eheschließung des Verstorbenen am in

(Standesamt Nr.).

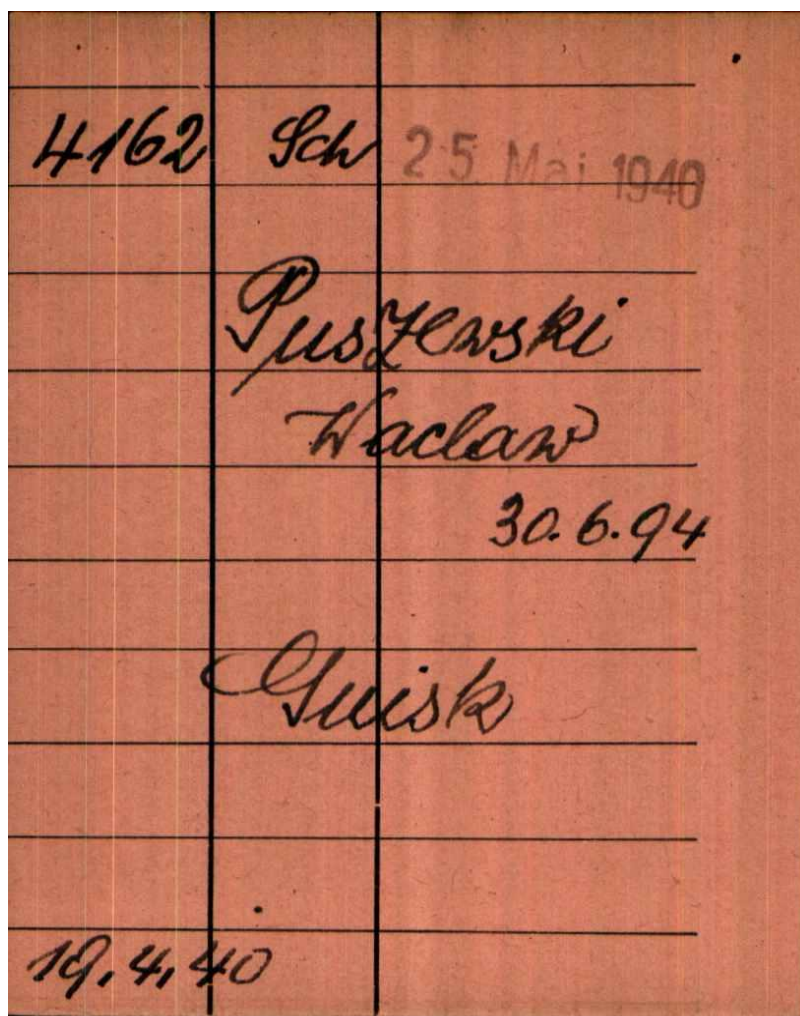
DocID: 131535658 (WENZEL PUSZEWSKI)

¹² Dokumenty odnalezione w zasobach cyfrowych Arolsen Archives <https://arolsen-archives.org/pl/>. Osoba poszukiwana: Puszewski, Bezpośredni link do dokumentów: <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/person/131535658?s=Puszewski&t=796&p=0>

11.

Z dokumentów odnalezionych w zasobach cyfrowych Arolsen Archives¹³

Last... ▼ ↑	Firs... ▼	Maid... ▼	Plac... ▼	Date... ▼	Pris... ▼
PUSZEWSKI	Waclaw			06/30/1894	4162

DocID: 128680687 (Waclaw PUSZEWSKI)

12.

Notę biograficzną Mariana Pęszyńskiego powołującą się na w.w. źródła IPN, dokumenty i oraz wybrane skany dokumentów z Archiwum Arolsen Archives zawarto w pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945”¹⁴.

¹³ Dokumenty odnalezione w zasobach cyfrowych Arolsen Archives <https://arolsen-archives.org/pl/>. Osoba poszukiwana: Puszewski, Bezpośredni link do dokumentów: <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/person/128680687?s=Puszewski&t=2114761&p=0>

¹⁴ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 395-396.

